



ریزش ۱۷ هزار و ۵۰۰ واحدی شاخص بورس تهران

شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران در پایان معاملات دیروز شنبه ۱۷ هزار و ۵۲۳ واحد کاهش یافت.بوس اوراق بهادار تهران که از اواسط هفته پیش روند کاهشی را شروع کرده بود،دیروز (شنبه) نیز با ریزش قابل توجه شاخص روبه‌رو شد و با کاهش ۱۷ هزار و ۵۲۳ واحدی به رقم ۵۰۲ هزار و ۶۸۸ واحد رسید.
همچنین شاخص کل با معیار هموزن ۳۲۴۷ واحد کاهش یافت و به رقم ۱۷۵ هزار و ۷۲۵ واحد رسید.

«**وطن امروز**» **ابعاد مختلف تقاضای وام دولت از صندوق بین‌المللی پول را بررسی می‌کند**

استقراض خارجی؛ فرصت یا تهدید؟

آیا ارتباطی بین FATF

و وام از صندوق بین‌المللی

پول وجود دارد؟

گروه اقتصادی: در حالی رئیس کل بانک مرکزی و وزیر امور

خارجه کشورمان درخواست وام ۵ میلیارد دلاری از صندوق بین‌المللی پول کرده‌اند که این موضوع باید ابتدا به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد. گذشته از ایرادات شکلی با توجه به ضوابط بازپرداخت ارزی چنین تسهیلاتی به نظر می‌رسد راه‌های بهتری برای حل مشکل مالی وجود دارد. به گزارش «وطن امروز»، رئیس کل بانک مرکزی از درخواست کمک (وام بدون بهره) ۵ میلیارد دلاری ایران از صندوق بین‌المللی پول برای جبران خسارات ناشی از شیوع ویروس کرونا خبر داد. عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی در یک پست اینستاگرامی در این باره، نوشت: «روز جمعه ۱۶ اسفندماه نامه‌ای به خانم کریستالینا جورجیوا، رئیس صندوق بین‌المللی پول نوشته و اعلام کردم بر اساس اعلام رسمی شما برای پشتیبانی از اعضا از جمله ایران و با توجه به شیوع گسترده ویروس کرونا در کشورمان و ضرورت تداوم بر قدرت اقدامات پیشگیری، درمان و مقابله با آثار اقتصادی آن با توجه به میزان سهمیه جمهوری اسلامی ایران در صندوق خواستار بهره‌مندی از تسهیلات تامین مالی سریع، RFI در حدود ۵ میلیارد دلار هستتیم.» وی افزود: «واکنش جامعه جهانی و صندوق بین‌المللی پول می‌تواند معیار خوبی برای ارزیابی ادعاهای آنها در کمک به کنترل این ویروس و کاهش آلام مردم آسیب‌دیده باشد. امیدوارم صندوق بین‌المللی پول به این مسؤولیت خود در حوزه وظایفش به سرعت عمل کند.هم‌زمان بانک مرکزی از همه ابزارهای ممکن خود به مانند قبل برای پشتیبانی از هموطنان و غلبه بر مشکلات استفاده خواهد کرد.» رئیس صندوق بین‌المللی پول هفته گذشته از اختصاص یک بسته «تسهیلات تامین مالی سریع» ۵۰ میلیارد دلاری از سوی این صندوق به منظور کمک مالی به کشورهایی که از ویروس کرونا صدمه دیده‌اند، خبر داده بود.ایران در کنار کشورهایی چون ایتالیا و کره‌جنوبی پس از چین بیشترین میزان همه‌گیری ناشی از شیوع ویروس کرونا را داشته است و پیش‌بینی می‌شود طی هفته‌ها و ماه‌های آتی صدمات اقتصادی گسترده‌ای بویژه از ناحیه تعطیلی کسب‌وکارهای کوچک متحمل خواهد شد. از سوی دیگر، در حمایت از نامه رئیس کل بانک مرکزی، محمدجواد ظریف، رئیس دستگاه دیپلماسی ایران نیز با نگارش توتنی از درخواست وام ایران از صندوق بین‌المللی

پول حمایت کرد و نوشت: «کریستالینا جورجیوا، مدیر اجرایی صندوق بین‌المللی پول تاکید کرد که از کشورهای متأثر از «کووید-۱۹»، با ابزار سریع مالی پشتیبانی خواهد شد. صندوق بین‌المللی پول و هیات‌مدیره آن باید به دستور صندوق پایبند باشند، در طرف صحیح تاریخ قرار بگیرند و مسؤولانه عمل کنند. این نخستین‌بار در طول حیات جمهوری اسلامی ایران است که دولت ایران برای مواجهه با یک بحران داخلی که آثار و تبعات اقتصادی گسترده‌ای روی اقتصاد و زندگی میلیون‌ها ایرانی دارد، از صندوق بین‌المللی پول درخواست وام کرده است. ایران جزو ۴۴ کشور اصلی و اولیه تشکیل‌دهنده صندوق بین‌المللی پول در جریان کنفرانس «رتون وودز» در سال ۱۹۴۴ (۱۳۲۳) است، در حالی که ایران در طول بیش از نیم قرن گذشته هیچ کمک مالی از صندوق بین‌المللی پول دریافت نکرده است.»طبق اصل ۸۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، گرفتن و دادن وام یا کمک‌های بدون عوض داخلی و خارجی از طرف دولت باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد و واضح است که درخواست رئیس کل بانک مرکزی برای دریافت وام فرآیند قانونی خود را طی نکرده است.البته هنوز معلوم نیست با توجه به تحریم‌های گسترده

و همه‌جانبه آمریکا علیه ایران، نحوه واکنش صندوق بین‌المللی پول به این درخواست ایران چه خواهد بود.

■ **صندوق چه وام‌هایی و با چه شرایطی می‌دهد؟**

یکی از وظایف اصلی صندوق بین‌المللی پول حفظ تعادل تراز تجاری کشورهای عضو است که این کار نیز در قالب اعطای وام به کشورها صورت می‌گیرد. به بیان دیگر، این نهاد زمانی به کشورها وام اعطا می‌کند که شدت بحران مالی در تراز پرداخت‌ها افزایش یابد. صندوق بین‌المللی پول از ابزارهای مختلفی برای وام‌دهی به کشورهایی که با تنگنای مالی مواجه هستند یا به جریان مالی برای اهداف توسعه اقتصادی نیاز دارند، استفاده می‌کند. در حال حاضر صندوق برای مبارزه با فقر به کشورهای کم‌درآمد وام‌های با نرخ بهره صفر درصد پرداخت می‌کند. برای اقتصادهای نوظهور و پیشرفته در شرایط بحرانی، بخش عمده‌ای از کمک‌های صندوق بین‌المللی پول از طریق تسهیلات پشتیبانی (SBAs) برای حل مشکلات پرداخت کوتاه‌مدت یا بالقوه پرداخت می‌شود. تسهیلات اعتباری در حالت آماده‌باش (SCF) با هدف مشابه به کشورهای کم‌درآمد اختصاص داده می‌شود. تسهیلات صندوق توسعه (EFF) و تسهیلات اعتباری توسعه (ECF) نیز ابزارهای

برنامه و شرایط	مدت زمان	تأمین مالی	ابزار	هدف
همراه با برنامه اقتصادی و مرور عملکرد	۱۸-۱۲ ماه، قابل تمدید تا ۳ سال	منابع عمومی صندوق	SBA	مشکل تراز پرداخت‌ها در زمان حال. آینده یا بالقوه
همراه با برنامه اقتصادی، تمرکز بر اصلاحات اقتصادی و مرور عملکرد	۴ تا ۶ سال	منابع برای کاهش فقر	SCF	مشکل جدی در تراز پرداخت‌ها، کمک میان‌مدت
بدون نیاز به برنامه اقدامی اما اقدامات پیش‌نیاز و شروط برنامه قابل اعمال است	خرید آتی	منابع عمومی صندوق	RFI	نیاز عاجل و آتی برای تراز پرداخت‌ها
همراه برنامه اقتصادی، مرور عملکرد سالانه برای ۲ سال	۲-۲ سال	منابع برای کاهش فقر	RCF	مشکل تراز پرداخت‌ها در زمان حال. آینده یا بالقوه، همراه با سیاست‌های بسیار محکم و ریزش‌های اقتصادی
		منابع عمومی صندوق	FCL	

نوع تسهیلات	تاریخ دریافت	تاریخ اقتضا	مبلغ بوقلمت‌شده	مبلغ پرداخت‌شده	مبلغ باقیمانده
تسهیلات پشتیبان	۱۸ مهر ۱۳۳۹	۲۹ اسفند ۱۳۴۰	۲۵	۲۲/۵	۰
تسهیلات پشتیبان	۲۸ اردیبهشت ۱۳۴۵	۲۶ آبان ۱۳۴۵	۱۷/۵	۱۷/۵	۰
مجموع			۵۲/۵	۴۰	۰

اصلی صندوق برای حمایت میان‌مدت از کشورهای کم‌درآمدی است که در پرداخت بدهی خود دچار مشکل شده‌اند. در کنار اعطای تسهیلات، صندوق بین‌المللی پول یک برنامه مشخص نیز برای کشور وام‌گیرنده مشخص می‌کند تا با اجرای این برنامه از شرایط بحرانی فاصله گیرد. به بیان دیگر دریافت وام مشروط به انجام این برنامه‌ها می‌شود. مورد دیگر دریافت وام کشورها، بلایای طبیعی است که در این صورت برنامه‌ای به کشورها ابلاغ نمی‌شود. البته اعطای تسهیلات به کشورهای آسیب‌دیده به شرطی است که این کشور در تراز جاری خود با مشکل روبه‌رو شود. کشورهای کم‌درآمدی که با شوک‌های اقتصادی ناگهانی یا خسارات شدید ناشی از بلایای طبیعی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، می‌توانند از صندوق سرمایه‌گذاری سریع (RFI) و تسهیلات اعتباری سریع (RCF) نیز وام دریافت کنند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که معمولاً رقم‌های اعطایی از سوی صندوق بین‌المللی پول رقم بالایی نیست و جز موارد استثنایی، مدت این وام‌ها نیز در بازه زمانی ۳ تا ۵ سال محدود است. این نهاد با اعطای وام، توصیه‌هایی را وضع می‌کند و به دیگر تامین‌کنندگان مالی این اطمینان را می‌دهد اقتصاد کشوری که وام را دریافت می‌کند در مسیر اصلاح حرکت کرده و سرمایه‌گذاری نسبت به قبل ریسک کمتری دارد. البته این شرط‌ها در برخی موارد نیز باعث شده در سال‌های اخیر کشورها قید اخذ وام از صندوق را بزنند و به دنبال ناهادهای دیگر برای دریافت منابع مالی شوند.

ایران در دی‌ماه ۱۳۲۳ عضو صندوق بین‌المللی پول شده و طی این سال‌ها تنها ۲ بار و آن هم به میزان بسیار کم از وام‌های صندوق بهره‌مند شده است. اولین وام اعطالشنده به ایران در ۱۷ نوامبر سال ۱۹۵۶ میلادی (مصادف با ۱۳۳۵ هجری شمسی) بوده و رقم این وام حدود ۱۷/۵ میلیون دلار بوده است. همچنین در سال ۱۹۶۰ میلادی (۱۳۳۹ هجری شمسی) نیز صندوق بین‌المللی پول یک وام دیگر به ایران اعطا کرد که رقم آن نیز حدود ۲۲/۵ میلیون دلار بوده است. بنابراین در مجموع ایران طی این دو بار حدود ۴۰ میلیون دلار اخذ و در مدت کوتاهی بازپرداخت کرده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که اصولاً ایران به دلیل درآمدهای نفتی به‌طور ساختاری دچار کسری تراز پرداخت‌ناشده و به این دلیل عموماً از تسهیلات صندوق بین‌المللی پول کمتر استفاده کرده است. در حال حاضر، ایران وام با توافق بلاتکلیف و همچنین توافق جدیدی برای دریافت وام از صندوق ندارد. اما پیش از این در سال ۱۹۵۱/۱۳۳۰ و بعد از مسائل اقتصادی و اجتماعی به‌وجود آمده پس از جنگ جهانی و کاهش درآمدهای نفتی، صندوق، ایران را واجد شرایط دریافت وام تشخیص داد و ایران تا سال ۱۹۷۱/۱۳۵۰ در مجموع ۱۸۴۲ میلیون SDR (۱۸۴۲ میلیون دلار) از صندوق دریافت کرد که تا سال ۱۹۷۳/۱۳۵۲ بازپرداخت شد.

■ **دریافت وام؛ خوب یا بد؟**

در اینکه استقراض و دریافت وام از بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول می‌تواند در رشد و شکوفایی اقتصاد یک کشور تاثیر گذار باشد شکی نیست اما بدیهی است که گرفتن وام در شرایطی می‌تواند اقدامی موثر باشد که در راه درست و با بازدهی بالا هزینه‌شود،مضایبر اینکه مدت زمان بازپرداخت آن نیز با توجه به شرایط وام امکانات کشور وام‌گیرنده، درست و معقول سیاست‌گذاری شده باشد.اما به هر حال، آنچه مسلم است بدهی حاصل از دریافت وام موضوع غیرقابل انکاری است تا جایی که می‌تواند در مواقعی تبعات منفی وام دریافت شده را پیش از پیامدهای مثبت آن در اقتصاد نمایان کند.از این رو هرچه میزان بدهی خارجی کشور کم باشد، اولاً باعث می‌شود منابع مالی بیشتری به‌جای اینکه صرف بازپرداخت بدهی‌ها و بهره‌های کلان آن شود، به سمت رشد و توسعه اقتصادی یک کشور هدایت شود. ثانیاً بدهی خارجی باید به شکل ارزی پرداخت شود و از آنجا که میزان ذخایر ارزی هر کشور نسبت مستقیمی با رشد اقتصادی آن کشور دارد، در نتیجه توانایی تسهیل دریافت تسهیلات اقتصادی داخلی واموری همچون کالاهای مورد نیاز مردم باید در اولویت قرار داشته باشد، لذا در صورتی که بدهی خارجی کشور کمتر باشد، نیاز به استفاده از ذخایر ارزی برای گذشتن نشان می‌دهد اگر چه در برخی موارد وام‌های دریافتی در جهت توسعه عمرانی کشور مصرف شده اما در نهایت بدهی‌های سنگینی را روی دوش دولت‌ها گذاشته است. بررسی آمارهای رسمی بانک مرکزی گویای این است که دولت سازندگی در پایان کار خود ۱۷/۷ میلیارد دلار بدهی خارجی برای دولت بعد از خود به‌جاگذاشت. در دولت محمد خاتمی میزان بدهی خارجی کشور به ۲۳ میلیارد دلار رسید. دولت محمود احمدی‌نژاد هم که دولت را با بدهی خارجی ۲۳ میلیارد دلاری تحویل گرفته بود، تا پایان سال ۸۶ این رقم را به بیش از ۲۸ میلیارد و ۶۴۷ میلیون دلار رساند ولی این روند از سال ۸۷ نزولی شد تا اینکه در پایان سال ۹۰ میزان بدهی خارجی به ۱۷ میلیارد و ۳۴۰ میلیون دلار رسید. در پایان آذرماه سال ۹۱ نیز میزان بدهی خارجی کشور به ۸ میلیارد و ۴۷۷ میلیون دلار کاهش یافت. براساس پژوهشی که از سوی مرکز پژوهش‌های مجلس انجام شده، گفته می‌شود آثار وام‌های خارجی روی کشورهای بدهکار بسیار متفاوت است؛ در برخی کشورها نسبت سرمایه‌گذاری به تولید و سهم وام‌های خارجی اختصاص‌یافته به این سرمایه‌گذاری حتی کمتر از ۱۷ درصد است. این کشورها همواره با مشکل بازپرداخت بدهی مواجهند و تجربه تلخی از بحران بدهی‌ها دارند. در ایران نسبت سرمایه‌گذاری به تولید و سهم وام‌های اختصاص‌یافته به سرمایه‌گذاری به ترتیب حدود ۱۶ و ۱۷ درصد است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی شاخص‌های اقتصادی سال ۹۹ را پیش‌بینی کرد

تورم ۲۰ تا ۲۵ درصدی

امکان افزایش بیشتر تورم در صورت بی‌توجهی به بحران کسری بودجه

■ **محیط کسب‌وکار:** در ارزیابی فعالان اقتصادی محیط مالی نامناسب بزرگ‌ترین مشکل در محیط کسب‌وکار اقتصاد کشور محسوب می‌شود و چنانچه در نظام تأمین مالی اصلاحات فراگیر و عمیقی صورت نگیرد، این وضع ادامه خواهد داشت. ضمناً فرسودگی و پاره‌پاره شدن مشکل اصلی اداره بنگاه در

ایران نه زیرساخت‌هایی نظیر جاده، برق و بندر، بلکه جنبه‌های نرم‌افزاری تولید و سرمایه‌گذاری است؛ یعنی عواملی نظیر ثبات اقتصاد کلان، شفافیت و پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد، فقدان فساد و تضمین همه‌جانبه حقوق مالکیت، مؤلفه‌هایی است که از مجموعه آنها به عنوان «امنیت سرمایه‌گذاری» یاد می‌شود.

■ **تورم:** روند فزاینده نرخ تورم در سال ۱۳۹۷ و نیمه اول سال ۱۳۹۸ سبب شد نرخ تورم در شهر یورماه به حدود ۴۳ درصد



تخلیه کامل اثر تحریم بر بخش نفت در سال ۱۳۹۸ به نظر می‌رسد رشد اقتصادی کشور در سال ۱۳۹۹ از دامنه رشد منفی خارج شود.
■ **اشتغال و بیکاری:** بر اساس اعلام مرکز آمار ایران در تابستان سال ۱۳۹۸ حدود ۸۵۰ هزار نفر بر تعداد شاغلان کشور افزوده شده است. همچنین نرخ بیکاری کشور در فصول بهار و تابستان سال ۱۳۹۸ روندی کاهنده داشته و به ترتیب به ۱۰/۸ و ۱۰/۵ درصد رسیده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد بخشی از این کاهش نرخ به دلیل افزایش قابل توجه جمعیت غیرفعال است. ضمن اینکه نرخ بالای بیکاری جوانان و فارغ‌التحصیلان در کنار عدم توازن منطقه‌ای بیکاری سبب شده است وضعیت کشور در این شاخص تأحدودی نگران‌کننده شود.



یکشنبه ۲۵ اسفند ۱۳۹۸

وطن‌امروز | شماره ۲۸۹۹

اقتصادی

اخبار

اطلاعیه مهم ستاد تنظیم بازار

عرضه کالاهای اساسی

متوقف نخواهد شد



قائم‌مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت از برگزاری جلسه فوق‌العاده ستاد تنظیم بازار خبر داد و گفت: در آستانه ایام نوروز ۹۹، به هیچ عنوان تأمین، توزیع، لجستیک و حمل‌ونقل کالاهای اساسی، مواد شوینده و اقلام بهداشتی متوقف نخواهد شد.

حسین مدرس خیابانی گفت: بر اساس مصوبه ستاد تنظیم بازار، در آستانه ایام نوروز سال ۹۹، فعالیت تأمین و توزیع مایحتاج مورد نیاز مردم به شکل گسترده ادامه خواهد یافت و عرضه کالاهای اساسی متوقف نخواهد شد. وی افزود: بر اساس مصوبه دیروز این ستاد، هیچ‌گونه توقفی در ارتباط با فعالیت‌های مرتبط با تأمین اقلام، توزیع، لجستیک و حمل‌ونقل کالاهای اساسی، آراژق عمومی، مواد شوینده و بهداشتی مورد نیاز مردم صورت نخواهد گرفت و کار با قدرت و قوت ادامه خواهد یافت.

مدرس خیابانی گفت: عملیات تأمین و توزیع کالاهای اساسی مورد نیاز مردم تعطیل‌ربرار نیست و تولیدکنندگان و جامعه صنفی کشور کنار کادر درمانی ایثارگر، به بهترین شکل امر تولید و توزیع و لجستیک کالاهای مورد نیاز مردم را پیش خواهند برد؛ بنابراین انتشار شایعاتی مبنی بر فرظینه‌ب تهران بشدت تکذیب شده است و ستاد تنظیم بازار نیز در ابلاغیه‌ای سراسری به تمام استانداران کشور اعلام کرده است هیچ فعالیتیی از جنس تأمین اقلام مایحتاج ضروری مورد نیاز مردم متوقف نخواهد شد، بلکه آنچه دستخوش تعطیلی است، فعالیت‌های غیرضروری و تفریحی مردم است که در شرایط کنونی باید متوقف شود، در غیر این صورت به هیچ عنوان اصل کار و تولید کشور تحت‌الشعاع قرار نخواهد گرفت و در تمام ساعات شبانه‌روز و بویژه ایام نوروز سال ۹۹ با قدرت و قوت ادامه خواهد یافت.

■ ■ ■

معاون اقتصادی بانک مرکزی:

وام مسکن و خودرو

مشمول معافیت نیست



معاون بانک مرکزی با بیان اینکه در وام‌های افراد حقیقی، فقط وام‌های قرض‌الحسنه ازدواج مشمول تعویق ۳ ماهه در بازپرداخت است، گفت:وام‌های مسکن، خودرو و خرید کالا مشمول این مصوبه نیست.

به گزارش مهر، پیمان قربانی به تشریح مصوبه اخیر شورای پول و اعتبار درباره تعویق ۳ ماهه بازپرداخت تسهیلات دریافتی صاحبان کسب‌وکارهای کوچک و نیز اقساط قرض‌الحسنه تمام‌الشاخص در راستای کاهش آثار اقتصادی ناشی از شیوع ویروس کرونا در کشور پرداخت و گفت: با توجه به شیوع ویروس کرونا در کشور و اثرات آن روی کسب‌وکارها، نیاز بود تمهیداتی در راستای کاهش آثار و عواقب اقتصادی این پدیده به کار گرفته شود و به همین منظور شورای پول و اعتبار در جلسه مورخ ۱۳ اسفندماه ۹۸، بنا به پیشنهاد بانک مرکزی، شرایطی برای بازپرداخت اقساط تسهیلات دریافتی فعالان اقتصادی بویژه صاحبان کسب‌وکارهای کوچک و نیز اقساط قرض‌الحسنه تمام‌الشاخص که طی ماه‌های اسفند ۱۳۹۸، فروردین ۱۳۹۹ و اردیبهشت ۱۳۹۹ سررسید می‌شود مطرح شد و مورد تأیید قرار گرفت. وی با بیان اینکه این مصوبه در تاریخ ۱۵ اسفند به بانک‌های عامل ابلاغ شده، افزود: بر این اساس بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند در صورت درخواست مشتریان مشمول، نسبت به استمهال ۳ماهه اقساط پرداختی اقدام کنند که در واقع بهره‌مندی از مزایای این مصوبه نیازمند درخواست مشتری از بانک است که سازوکار آن توسط بانک‌ها اعلام می‌شود که پیشنهاد بانک مرکزی این است در بانک‌ها این سازوکار حتی‌الامکان مبتنی بر روش‌های الکترونیکی و غیر حضوری باشد.

وی افزود: مطابق رویه معمول، سود تسهیلات توسط بانک دریافت می‌شود اما بانک‌ها مجاز به دریافت هیچگونه جریمه و کارمزدی مربوط به ۳ ماه به تعویق افتاده نیستند. معاون اقتصادی بانک مرکزی ادامه داد: فقط وام‌های قرض‌الحسنه افراد مانند تسهیلات ازدواج و نیز تسهیلات دریافتی توسط صاحبان کسب‌وکارهایی که به دلیل شرایط ناشی از شیوع ویروس کرونا با آسیب مواجه شده‌اند، مستحق آن به تصویب کمیته منتخب دولت رسیده است، به شرطی که بدهی آنها تا تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۱ در طبقه جاری قرار داشته باشد، می‌توانند اقساط ۳ ماه اسفند ۱۳۹۸ و فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۹ را پس از پایان دوره بازپرداخت اقساط پرداخت کنند؛ لذا طبق مصوبه شورای پول و اعتبار، سایر وام‌ها نظیر وام مسکن، وام خودرو و همچنین وام خرید کالا مشمول این مصوبه نبوده و روال طبیعی خود در بازپرداخت اقساط را خواهند داشت.

وی ادامه داد: کسانی که می‌خواهند از این مزایا استفاده کنند باید بدهی‌شان به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی تا تاریخ اول دی‌ماه سال ۱۳۹۸ در طبقه جاری قرار داشته باشد. لذا کسانی که جزو مشتریان خوش‌حساب بانکی نبوده و در گذشته نیز اقساط خود را پرداخت نکرده و تسهیلات آنها غیر جاری شده، نمی‌توانند از این مزایا استفاده کنند.